АДАПТАЦІЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАШ НУШ

Маруженко Г.П.,
студентка кафедри психології,
ВНЗ «Університет економіки та права, «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: MaruzhenkoHP@krok.edu.ua
Васильченко О. М.,
д.психол.н., доцент, професор кафедри психології,
ВНЗ «Університет економіки та права, «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: olgavm@krok.edu.ua

Вступ дитини до школи – це період адаптації учня-першокласника до нового кола спілкування, до шкільного життя, до збільшення фізичного та емоційного навантаження. Першокласник має «влитися» у навчально виховний процес, адаптуватися до нової для себе навчальної роботи, вимог класно-урочної системи, соціального середовища дитячого колективу, вимог, які висуває вчитель.

Поняття «адаптація» визначають як пристосування індивіда до групових норм і власне соціальної адаптації, що передбачає формування адекватної системи стосунків із соціальними об’єктами, інтеграцію особистості в соціальні групи, прийняття норм і цінностей нового соціального середовища [2, с. 7].

Зокрема, на думку М. Бітянової, адаптація дитини до школи означає насамперед пристосування її до нового функціонування: виконання навчальних і соціальних вимог, прийняття на себе рольових зобов'язань школяра. Природно, що таке пристосування відбувається не тільки на зовнішньому, поведінковому рівні, але і на внутрішньому, особистісному: формуються певні установки, особистісні властивості, що роблять дитину учнем – старанним та успішним. Таким чином, за твердженням вченої, адаптована дитина перш за все є пристосованою до повноцінного особистісного, фізичного та інтелектуального розвитку в конкретному педагогічному середовищі [2, с. 12].

Під адаптацією дітей до школи В. Цилєв розуміє процес звикання дитини до шкільних вимог і порядків, нового для неї оточення, умов діяльності [4, с. 27]. За його словами, навчально-виховне середовище, що організовують педагоги, складається із п'яти взаємопов'язаних складових: по-перше, це теоретико-практичний блок знань, умінь та навичок, що повинна засвоїти дитина, по-друге, ставлення її до цих компонентів, по- третє, ставлення дитини до самої себе, по-четверте, стосунки із оточуючим середовищем та наостанок – розуміння нею свого місця в світі. Коли дитина проявляє своє ставлення до того чи іншого компоненту навчально- виховного середовища, педагог здатен керувати цими почуттями та спрямовувати їх у необхідне русло за рахунок використання низки естето терапевтичних форм та методів роботи [4, с. 17].

Критерії визначення рівня адаптації:

1. Морфологічна готовність (стан здоров’я), рівень фізичного розвитку (рівень сформованості дрібної моторики);

2. Психологічна готовність (інтелектуальна, емоційно-вольова, мотиваційна);

3. Соціальна готовність (соціальна компетентність, комунікативні навички).

Мета адаптаційного періоду – створити психолого-педагогічні умови, які б забезпечили сприятливий перебіг пристосування першокласників до шкільного навчання і життя. Пристосування (адаптація) дитини до школи відбувається не відразу. Це досить тривалий процес, пов'язаний зі значним напруженням усіх систем дитячого організму [5].

Сучасні діти кардинально відрізняються від дітей які були ще три десятиліття тому. Необмежений доступ до інформації дає можливість майбутнім першокласникам знати про школу більше. Школа для дитини вже не є ідеальною, цікаво таємничою організацією, куди хочеться йти. Ореол безумовної привабливості вже зник. І тому Нова українська школа є актуальною для дітей сьогодення та створює можливість працювати по новому.

Список використаних джерел:

1. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

2. Битянова М. Р. Организация психологической работы в школе / М. Р. Битянова. М. : Генезис, 2000. 298 с.

3. Воронова Є. Психологічна адаптація першокласників – основа успішного навчання / Є. Воронова // Початкова школа. 2010. № 9. С. 5– 7.

4. Цилєв В. Діагностика психологічної готовності дітей до школи / В. Цилєв // Все про адаптацію. 2004. №25-26. С. 14-21.

5. Сингаївська І. В. Психологічні особливості прогнозування моральної поведінки в молодшому шкільному віці [Текст] : дис. ... канд. психол. наук: спец. 19.00.07 / І.В. Сингаївська; АПН України, Ін-т психології. К., 1993. 149 с.